

EUROOPA INIMÕIGUSTE KOHTU LAHENDITE LÜHIÜLEVAADE¹ 15.05.2023 – 19.05.2023

15. mai 2023

Suurkoja otsus 45581/15 - sõnavabadus

Sanchez vs. Prantsusmaa

Artikkel 10

Asjaolud

Kaebaja oli sündmuste toimumise ajal kohaliku omavalitsuse liige ning kandideeris parlamenti. Ta mõisteti kriminaalkorras süüdi ja talle määrati rahaline karistus vaenu või vägivalla õhutamises rühmituse või üksikisiku vastu usulisel alusel, sest ta ei reageerinud viivitamata oma Facebooki "seinale" postitatud kommentaaride osas, mis olid vaenulikud moslemi usu vastu. Samas kaebaja postitas oma Facebooki "seinale" sõnumi, milles kutsus kommentaatoreid üles olema oma kommentaaride sisuga ettevaatlik. Kõnealuste kommentaaride kaks autorit mõisteti süüdi kaasosalistena.

EIK-sse pöördudes kaebaja väitis, et tema kriminaalkorras süüdimõistmine rikkus tema õigust sõnavabadusele. EIK ei tuvastanud 2. septembri 2021 otsuses artikkel 10 rikkumist. Kaebaja taotles 29. novembril 2021 asja edasisaatmist suurkojale artikli 43 alusel.

Suurkoja seisukohad

Kohus leidis, et siseriiklik õiguslik raamistik, mis näeb ette vastutuse jagamise kõigi asjaosaliste vahel oli olnud piisavalt täpne. Suurkoda leidis kokkuvõtlikult, et siseriiklike kohtute otsused olid piisavalt ja asjakohaselt põhjendatud nii kaebajale kui poliitikule omistatud vastutuse osas ebaseaduslikke kommentaaride eest, mis olid postitatud kolmandete isikute poolt kaebaja Facebooki "seinale". Suurkoda leidis, et vaidlusalust sekkumist võib pidada „demokraatlikus ühiskonnas vajalikuks”. Suurkoda artikkel 10 rikkumist ei tuvastanud.

Otsusele on lisatud eriarvamused.

[Lahend](#) (inglise keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)

16. mai 2023

Otsus 3124/16 ja 3205/16 ([Burando Holding B.V. ja Port Invest vs. Holland](#))

Otsus 2800/16 ([Janssen de Jong Groep B.V. ja teised vs. Holland](#))

Otsus 2799/16 ([Ships Waste Oil Collector B.V. vs. Holland](#))

Artikkel 8

See kokkuvõte hõlmab kolme EIK kohtuotsust.

Asjaolud

Kaebavad äriühingud tegelevad jäätmevedelike kogumisega Rotterdami sadamapiirkonnas. Kaasus puudutab kriminaaluurimise käigus telefoni pealtkuulamise teel saadud andmete edastamist riigiprokuratuuri poolt, mille oli lubanud eeluurimiskohtunik (*rechter-commissaris*), Madalmaade konkurentsiametile (NMA) ja nende andmete kasutamist uurimises, mis käsitles kaebavate äriühingute

¹ Lühiülevaates kajastatud lahendite valiku aluseks on EIK enda otsingumootoris avaldatud Legal Summary'd.

osalemist hindade kindlaksmääramises. Selle uurimise tulemuste põhjal määrati nendele äriühingutele konkurentsiseaduse rikkumise eest rahaträhv. Nad vaidlustasid selle otsuse ja olid edukad halduskohus, kuid kõrgeim kaubanduse ja tööstuse halduskohus tühistas selle otsuse ja saatis asja tagasi madalama astme kohtule arutamiseks.

EIK seisukohad

Artikkel 8

(a) Kas sekkumine oli toimunud?

EIK märkis, et kriminaaluurimise käigus saadud andmete edastamine NMA-le kujutas endast sekkumist kaebavete äriühingu õigustesse artikli 8 alusel. Kaebajate kaebus puudutas andmete edastamist, mitte pealtkuulamist (selle õiguspärasust polnud kaebajad vaidlustanud). Seetõttu lähtus EIK, et andmed olid saadud artikliga 8 kooskõlas olevate meetoditega. Samas andmete edastamine toimus ilma kaebajate teadmista, mille tõttu EIK leidis, et standardid, mille EIK on välja töötanud salajaste jälitusmeetmete raames, on rakendatavad ja asjakohased käesolevate kaasuste puhul.

(b) Kas sekkumine oli seadusega kooskõlas?

EIK vastas sellele jaatavalt. Sekkumisel oli õiguslik alus vastavalt Hollandi õigusele, nimelt kohtu- ja kriminaalandmete seaduse (WJSG) paragrahvile 39f ning see vastas ettenähtavuse nõudele.

(c) Kas sekkumisel oli legitiimne eesmärk?

EIK võttis arvesse oma varasemaid järeldusi konkurentsioiguse kohtuasjades ja leidis, et andmete edastamine täitis riigi majandusliku heaolu kaitsmise legitiimset eesmärki.

(d) Kas sekkumine oli demokraatlikus ühiskonnas vajalik?

EIK leidis, et siseriiklikus õigusraamistikus olid sätestatud kriminaalandmete edastamise piirid ja tingimused ning selged juhised kriminaalandmete edastamiseks. Lisaks tulenes WJSG seadusandlikust ajaloost, et "mõjuva avaliku huvi" olemasolu oli *expressis verbis* seotud artikli 8 lõikes 2 loetletud legitiimsete eesmärkidega. Samuti oli olemas ulatuslik *ex post* kohtulik järelevalve. Kaebavatel äriühingutel oli võimalik vaidlustada andmete edastamise seaduslikkust ja konventsioonile vastavust haldusmenetluses, mis puudutas NMA trahvi määramise otsust. Lisaks olid tsiviilkohtud deliktimenetluses pädevad otsustama edastamise seaduslikkuse üle. Õigusvastasuse tuvastamine sellise menetluse raames oleks võinud takistada NMA-l andmete kasutamist. Kaebavad äriühingud ei olnud aga seda õiguskaitsevahendit kasutanud. Arvestades sekkumise olemust ja ulatust koos siseriiklikus õigusraamistikus sätestatud kaitsemeetmetega, sealhulgas ettevaatusabinõudega, mis võeti side pealtkuulamise teel saadud andmete edastamisel teisele riigiasutusele, oli EIK veendunud, et süsteem on piisavalt suuteline vältima võimu kuritarvitamist ja leidis, et artikkel 8 ei nõua kõnealuses kontekstis kohtu eelnevat luba.

Sekkumise proportsionaalsuse osas leidis EIK, et siseriiklikud kohtud uurisid hoolikalt fakte, hindasid WJSG alusel edastamise seaduslikkust ja olid artikli 8 alusel läbi viinud piisava tasakaalu kaalul olevate huvide vahel. Kaebused esitanud ettevõtted ei olnud esitanud ühtegi argumenti selle kohta, et miks riigi ametiasutuste saavutatud tasakaal ei olnud nende puhul õiglane.

Kokkuvõttes olid siseriiklikud ametiasutused esitanud asjakohased ja piisavad põhjendused, et põhjendada andmete edastamise vajalikkust ja proportsionaalsust konkurentsioiguse jõustamise eesmärgil.

Sellest tulenevalt ei tuvastanud EIK artikkel 8 rikkumisi. Samuti leidis EIK ühehäälselt, et artiklit 13 koostoimes artikliga 8 ei rikutud, kuna kaebajatel oli kaebuste esitamiseks tõhusad õiguskaitsevahendid.